

Finanspolitiska rådets rapport 2015: kommentarer

Anna Seim

Stockholms Universitet

13 maj 2015

Inledning

- Första rapporten som vänder sig till nya regeringen
- Ett turbulent politiskt år
- Mycket välskriven och intressant rapport
- Mina kommentarer:
 - Överskottsmålet
 - Investeringarna

Motiven bakom överskottsmalet

1. Långsiktigt hållbara finanser
2. Tillräckliga marginaler för stabiliseringspolitik i lågkonjunkturer
3. Jämn fördelning av resurser mellan generationer
4. Ekonomisk effektivitet genom stabila skattesatser

Effekter av ett balansmål för den offentliga sektorn

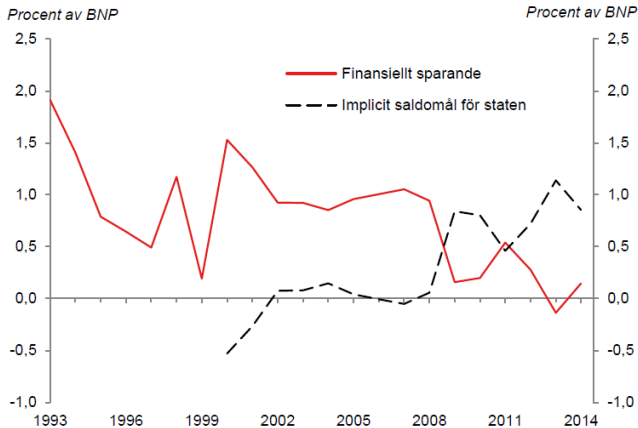
- Kort sikt: frigörs inga resurser (dock mindre åtstramningsbehov än under bibehållet överskottsmål)
- Under en anpassningsperiod: frigörs resurser som i genomsnitt motsvarar 1 procent av BNP per år
- Lång sikt: inga ökade resurser

Balansmål för den offentliga sektorn?

- Demografiska faktorer talar exempelvis för ett mindre ambitiöst sparmål
- MEN:
 - Urvattning av ramverket som kan minska trovärdigheten för finanspolitiken
 - Räntorna påverkas av ramverkets utformning
 - Osäkerheten i omvärlden fortfarande stor och delvis av ny natur
 - Särskilt olyckligt att införa balansmål i en situation när vi ändå inte lyckas uppnå det befintliga överskotts målet

Bör pensionssystemet lyftas ut ur överskottsmalet?

Diagram 5.2 Finansiellt sparande i ålderspensionssystemet och implicit saldomål för staten givet 1 procents överskott i offentlig sektor

Bör pensionssystemet lyftas ut ur överskottsmalet?

- Finanspolitiska rådet:
 - Rimligt med sparmål som på sikt innebär balans för staten
 - Pensionssystemet bör exkluderas
- Minskar risken för att överskott i pensionssystemet tolkas som statligt "reformutrymme"
- Men hur autonomt är egentligen pensionssystemet? Krav på att låga ersättningsnivåer ska kompenseras med skattesänkningar för pensionärer.

Bedömning

- På lite sikt talar främst demografiska faktorer för att sparmålet bör göras mindre ambitiöst
- När behövs de extra resurserna?
 - Offentliga investeringar?
 - Demografiskt tryck efter 2020-2025
 - Beredskap om ett mer normalt ränteläge skulle orsaka stort konsumtionsfall
- Mindre ambitiöst sparmål bör
 - Annonseras i god tid
 - Införas när statens budget är i balans eller visar överskott

Att välja rätt investeringar

- Allmän uppfattning om att de svenska investeringarna i infrastruktur är eftersatta
- Finanspolitiska rådet: nivåerna är inte för låga men det prioriteras fel
- Frestande att välja spektakulära projekt före nödvändigt underhåll
- Bör Trafikverket endast föreslå samhällsekonomiskt lönsamma projekt till regeringen?
- Samhällsekonomiska kalkyler viktiga men svårt att uppskatta den förväntade nyttan av olika projekt

Avslutande kommentarer

- Finanspolitiska rådet en verklig tillgång för svensk ekonomi
- Önskelista inför kommande rapporter:
 - Ekonomisk analys av flyktingströmmarnas och invandringens ekonomiska effekter
 - En uppdaterad analys av den svenska jämviktsarbetslösheten och utformningen av arbetslöshetsförsäkringen